

Geografie obyvatelstva

studuje zákonitosti prostorového
rozmístění obyvatelstva v různých
přírodních, historických a
sociálních podmínkách

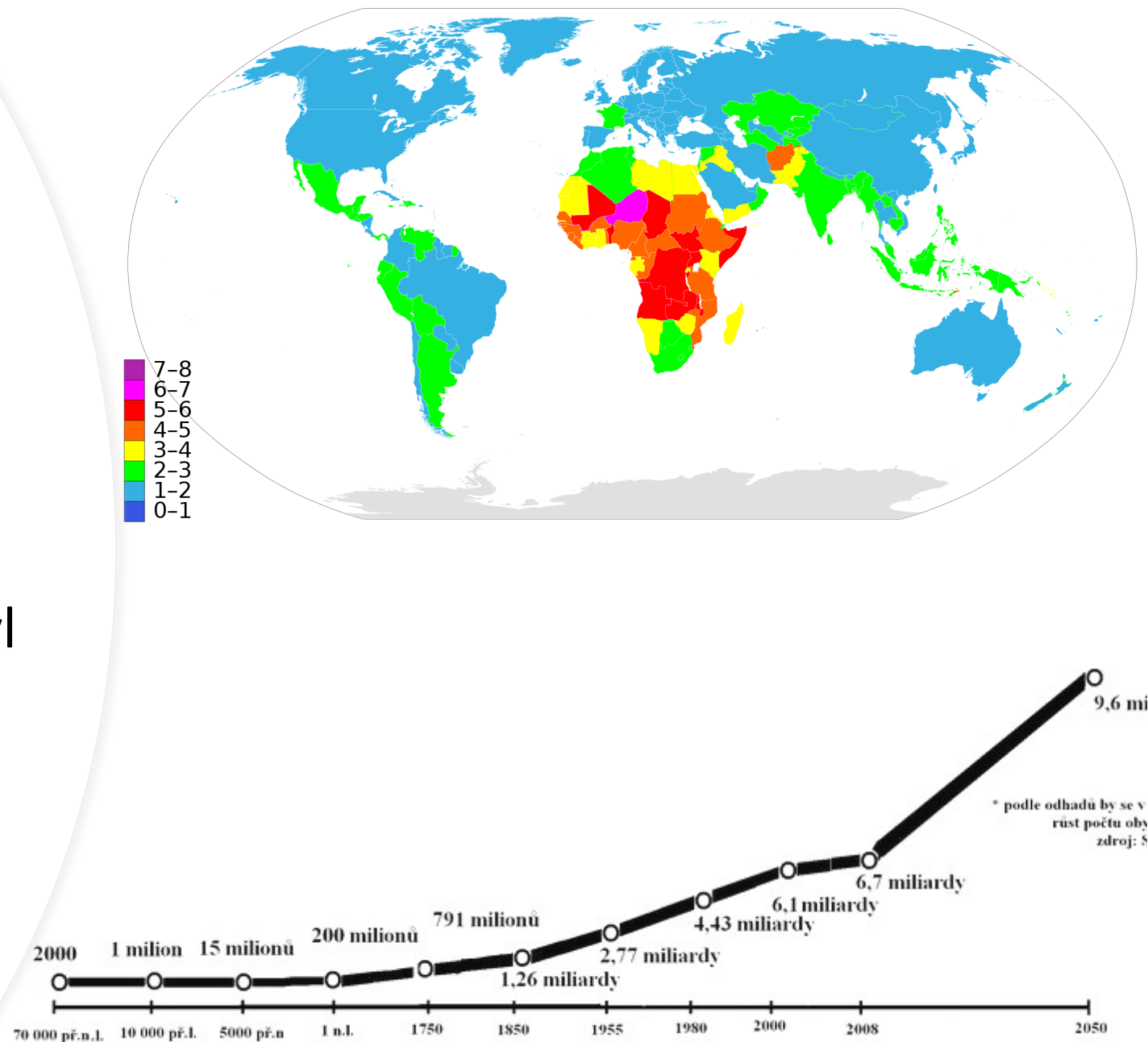

JÁDROVÉ
A PERIFERNÍ OBLASTI

Počet obyvatel

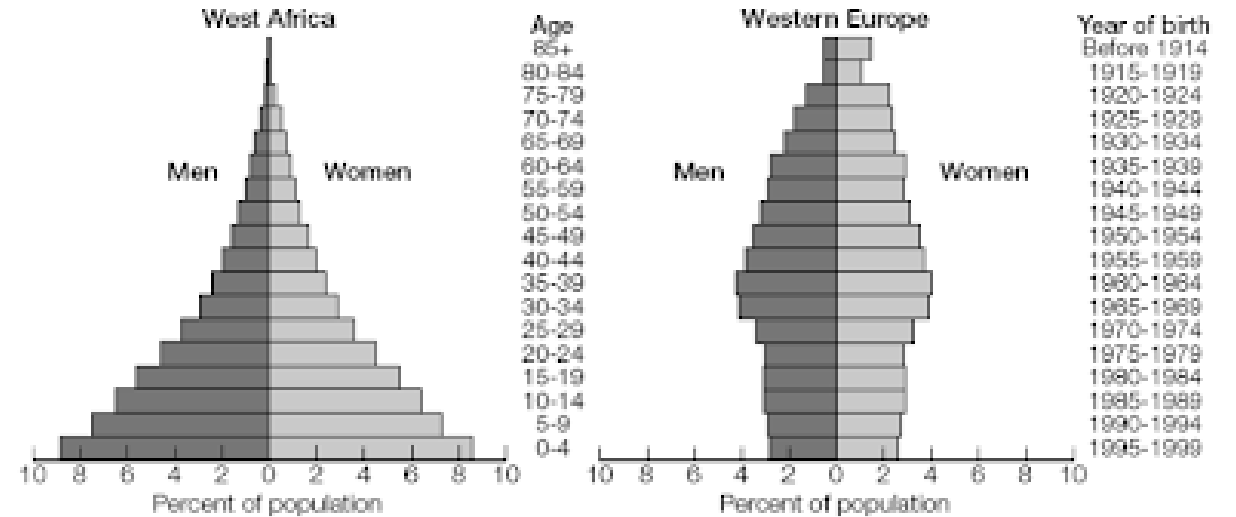
- Na světě žije cca **7,7 miliardy obyvatel**. Každý rok přibývá asi **90 mil. lidí**.
- Vývoj počtu obyvatel na Zemi byl do počátku 19.století pomalý;
- Rychlý růst počtu obyvatel v méně rozvinutých zemích je považován ze jeden z **globálních problémů lidstva**.

Demografie

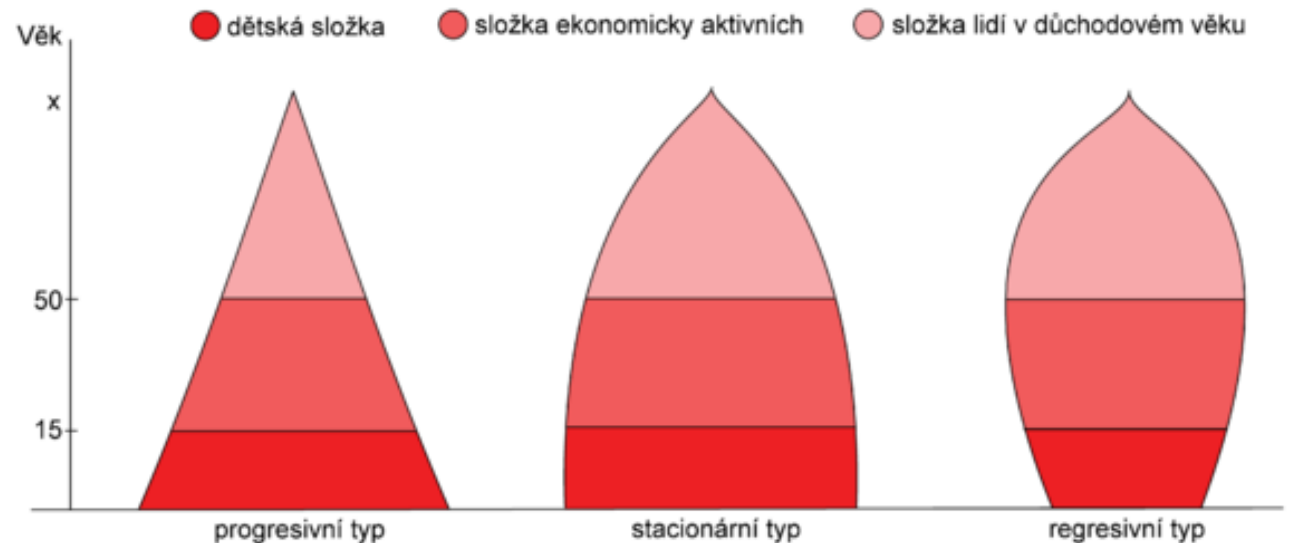
- Věda, která studuje proces reprodukce lidských populací;
- **Věková pyramida** – jeden ze základních způsobů znázornění struktury populace /3 složky/.

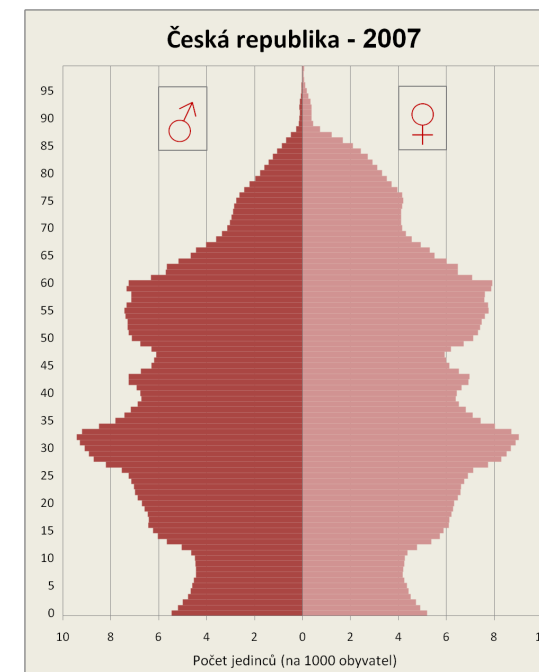
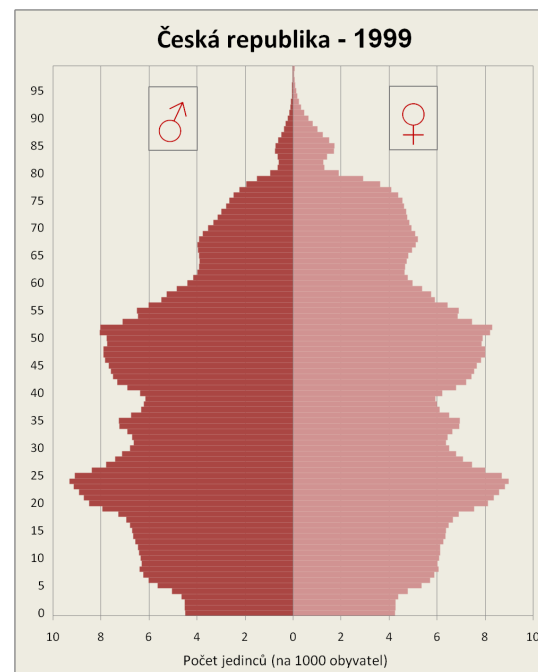
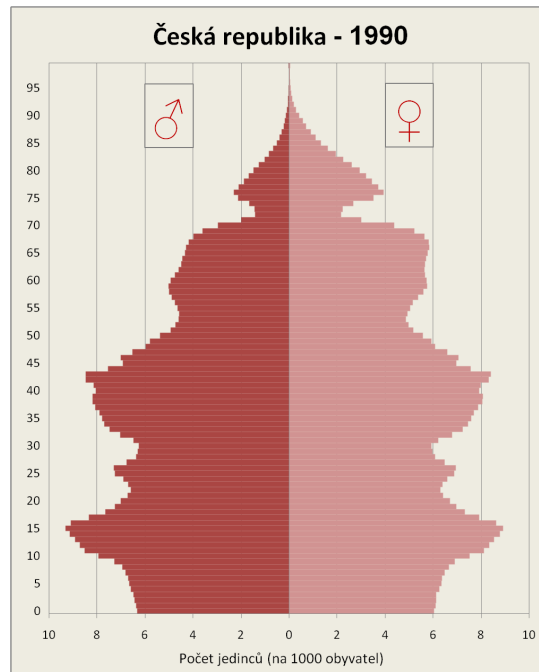
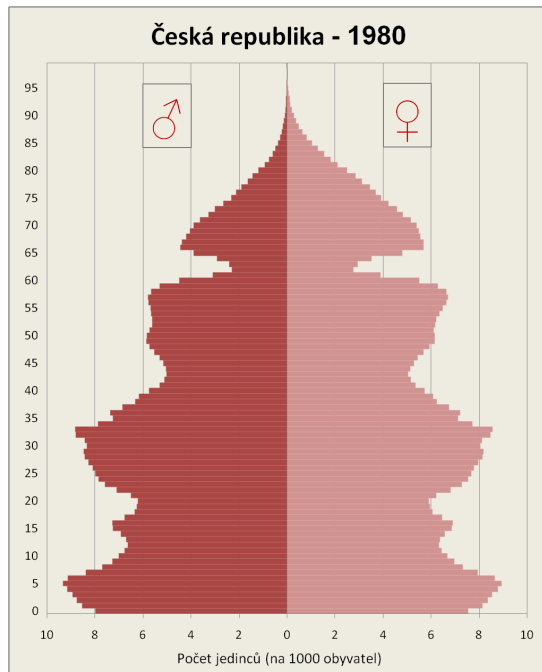
Co sledujeme?

Úmrtnost (též mortalita),
Porodnost (též natalita),
Potrátovost,
Nemocnost, Sňatečnost,
Rozvodovost.

Typy věkových pyramid

Věková struktura ČR v letech 1980 - 2007

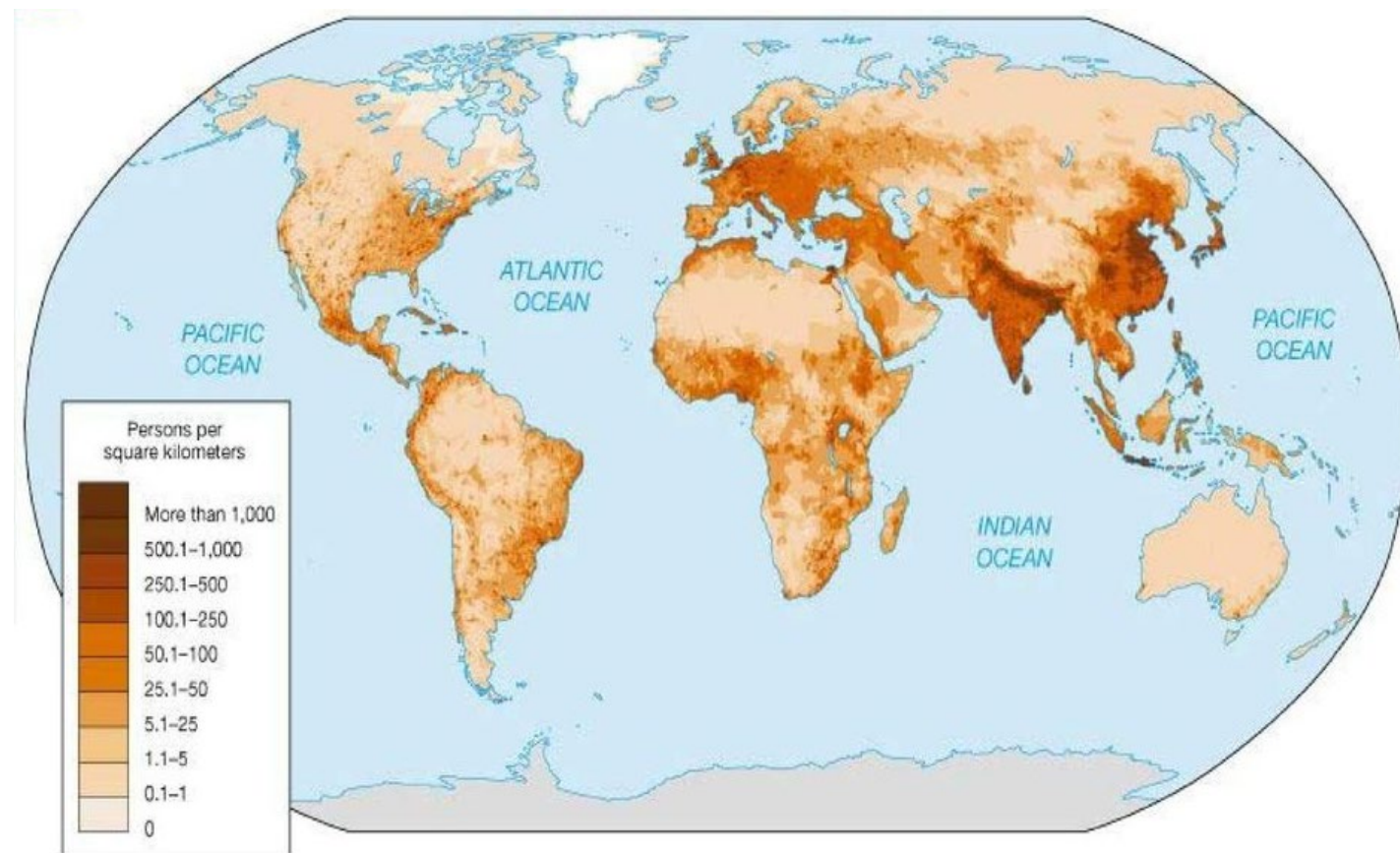

Rozmístění obyvatelstva na Zemi

Velká nerovnoměrnost v rozmístění obyvatel

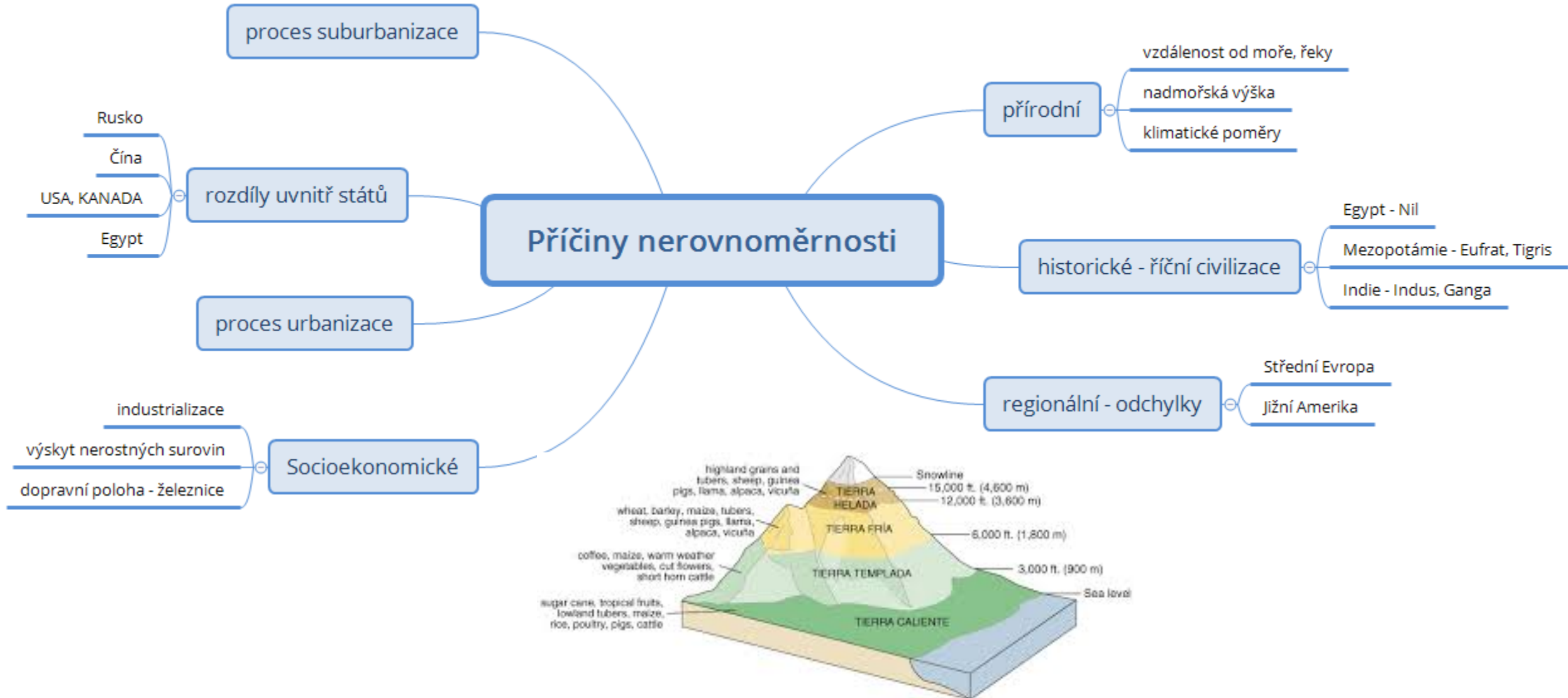
- 4/5 lidí žijí na severní polokouli;
- Polovina obyvatel žije na 5 % rozlohy souše;
- Přes 50 % obyvatel je soustředěno v pásu do 200 km od moře (Austrálie, Jižní Amerika);
- Asi 60 % obyvatel žije v nadmořské výšce do 200 m. n. m. (tedy převážně v nížinách).

Pojmy

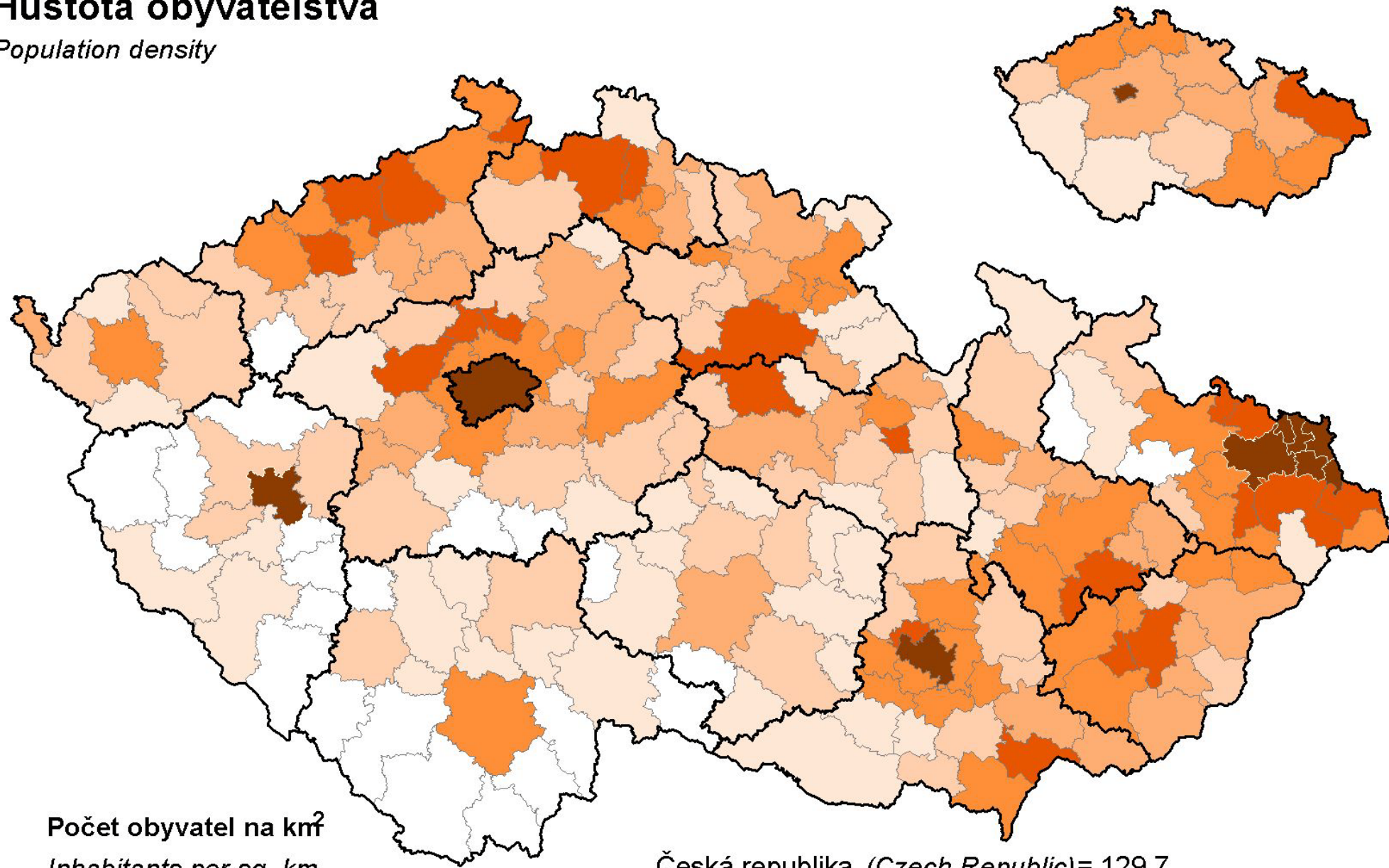
- Ekumena
- Hustota zalidnění
- Emigrace
- Imigrace
- Urbanizace

Příčiny nerovnoměrnosti rozmístění obyvatel

Hustota obyvatelstva

Population density

Podíly v jednotlivých světadílech/kontinentech

1. Asie

Tradičně nejlidnatější světadíl na velké ploše.

60 % obyvatel světa, populační exploze (Indie, Čína).

3. Amerika

Růst počtu obyvatel od 18. a 19. století, migrace z Evropy a z Afriky, přirozený přírůstek migrací doposud;

13 % obyvatel světa.

4. Evropa

Růst počtu obyvatel v 18. a 19. století, pak migrační ztráty do Ameriky, dnes **populační stagnace**.

10 % obyvatel světa

Vysoká hustota zalidnění.

2. Afrika

Nejprve migrační ztráty do Ameriky, dnes **populační exploze ...**

16 % obyvatel světa

Nízká hustota zalidnění.

5. Austrálie a Oceánie

Pouze okolo 1 % obyvatel světa.

Jádrové a periferní oblasti světa

Podle ekonomického významu dělíme oblasti na jádrové a periferní

Jádrové oblasti

- centrem hospodářského, společenského a politického života (světa, světadílu, státu, regionu), oblasti s vysokou hustotou zalidnění;
- jádro – např. okresní město – hlavní město – hustě zalidněná část světadílu;
- největší městské aglomerace představují jádrové oblasti jednotlivých světadílů.

Periferní (okrajové) oblasti

- Málo zalidněné, malý význam ve světové ekonomice;
- s nepříznivými přírodními podmínkami (polární oblasti, tajgy, pouště, tropické deštné lesy);
- jsou však i oblasti hustěji zalidněné, které však postupně zaostávají.

Udělej doma
ve wordu
vytvoř
graf ... (1)

Region	Podíl na světovém obyvatelstvu (%)	Podíl na rozloze souše (%)
Asie		
Evropa		
Afrika		
Latinská Amerika		
Severní Amerika		
Austrálie a Oceánie		

Do tabulky doplň přibližný podíl regionů na počtu obyvatel světa v roce 2020 a na rozloze souše (využij internet nebo prezentaci).

Zadání na doma (2)

Podle mapy doplň nejhustěji zalidněné oblasti následujících světadílů (internet nebo prezentace):

- a) Severní Amerika.....
- b) Evropa .....
- c) Jižní Amerika
.....

Následující státy seřaď podle hustoty zalidnění od nejvyšší po nejnižší (mapa Rozmístění obyvatelstva/Státy – hustota zalidnění): Kanada, Alžírsko, Mexiko, Čína, Indie.

Práce s internetem

1. Měst nejen vznikají, ale také zanikají. Zjisti , kde se uvedená zaniklá města nacházela (<http://cs.wikipedia.org>):

a) Babylon.....

.....

b) Efesos .....

.....

c) Susy .....

.....

d) Trója .....

.....

Práce na doma (3)

Centra soustředění obyvatel - jádrové oblasti

- Východní Asie - hlavně východ Číny, Japonsko, Korea;
- Jižní Asie - hlavně jih Indie, Bangladéš, Indonésie (Jáva);
- Západ a střed Evropy;
- východ USA a východ Kanady;
- Západní pobřeží USA;
- východ Brazílie a oblast La Platy Argentina;
- Pobřeží Guinejského zálivu v Africe;
- Nilská delta v Africe.

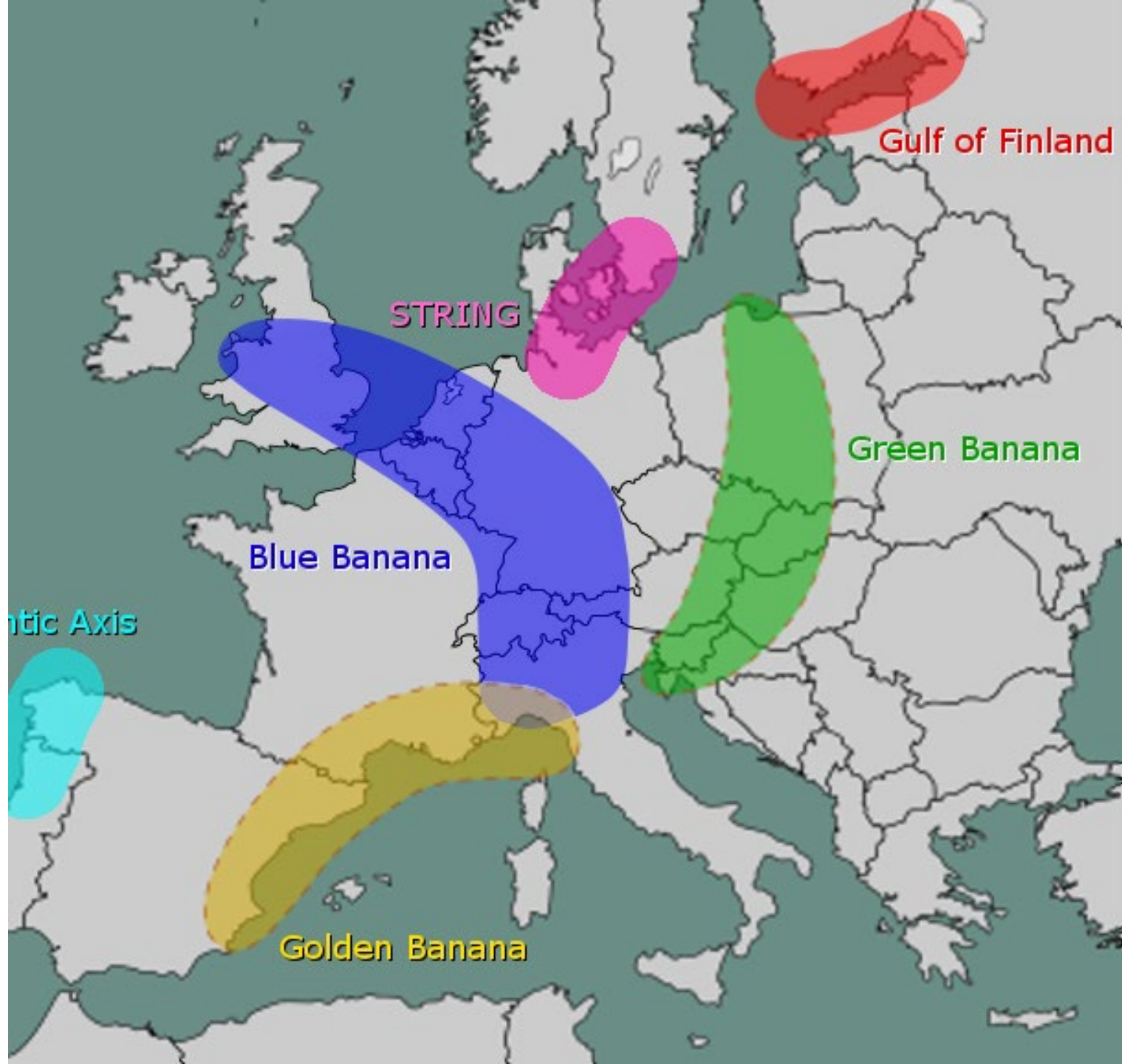
Modrý banán

Centrum evropského průmyslu, koncentrace obyvatel, urbanizace, pás průmyslově vyspělých oblastí od Británie přes Nizozemsko, Belgie, východ Francie, západní Německo a Švýcarsko až po Itálii.

Nyní se přesouvá do střední a východní Evropy. Zároveň roste podíl těchto zemí na obchodování uvnitř Evropské unie.

Golden Banana /pás slunce/ urbanizace v Evropském kontextu na jihu Evropy.

Green Banana oblast typická pro rozvinuté zemědělství v oblasti Evropy.

Megalopolis = joining of conurbation/many large cities

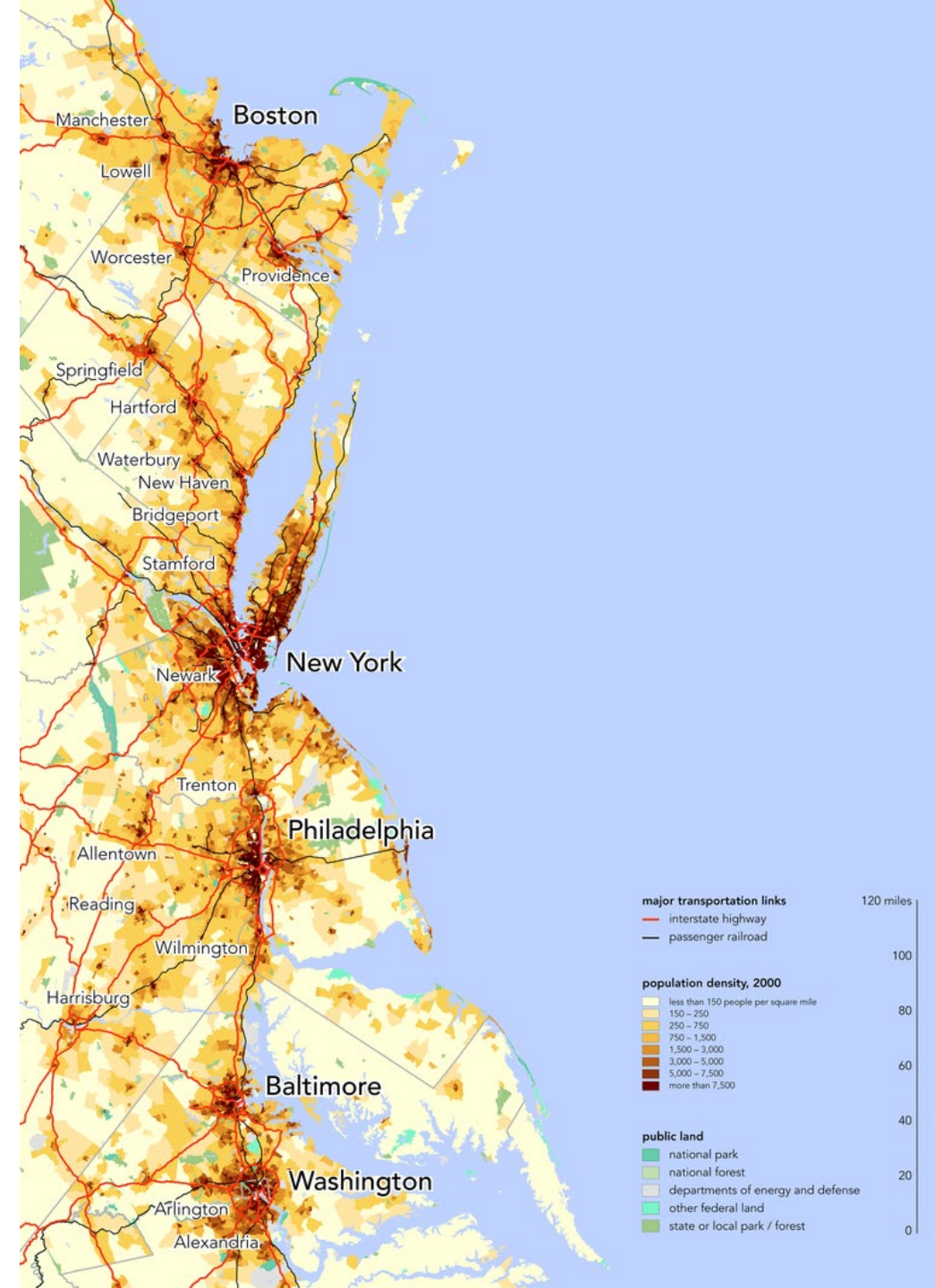

SV pobřeží USA

Megapole - BosWash

- Shluk měst na východě USA v délce 750 km a sdružující přibližně 55 mil. obyvatel
- Největším městem oblasti a současně nejlidnatějším státem USA je New York;
- Světové centrum obchodu, finančnictví, sídlo řady světových organizací.

Megapole – Chipitts Průmyslový pás „Velkých jezer“

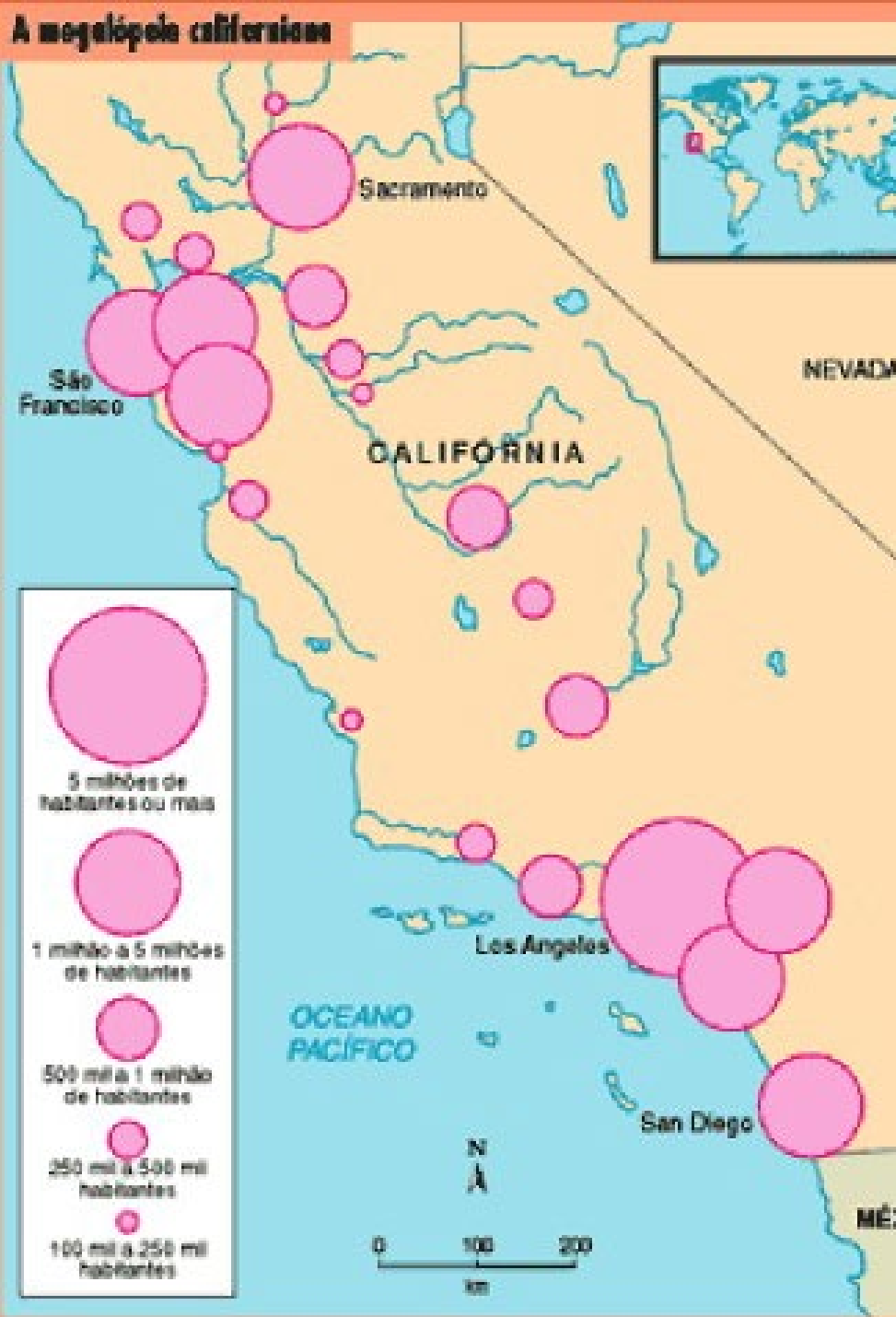
- **Niagarské vodopády** oddělují Erijské a Ontarijské jezero;
- 1/5 globálních sladkov. zásob
- **Obrovské metropole** v okolí /Chicago, Milwaukee, Detroit, Toronto – až 60 mil. lidí/.

- Nejstarší průmyslové odvětví na světě, **výroba automobilů**, centrum ve městě **Detroit (USA)**. Ford, General Motors, Chrysler.

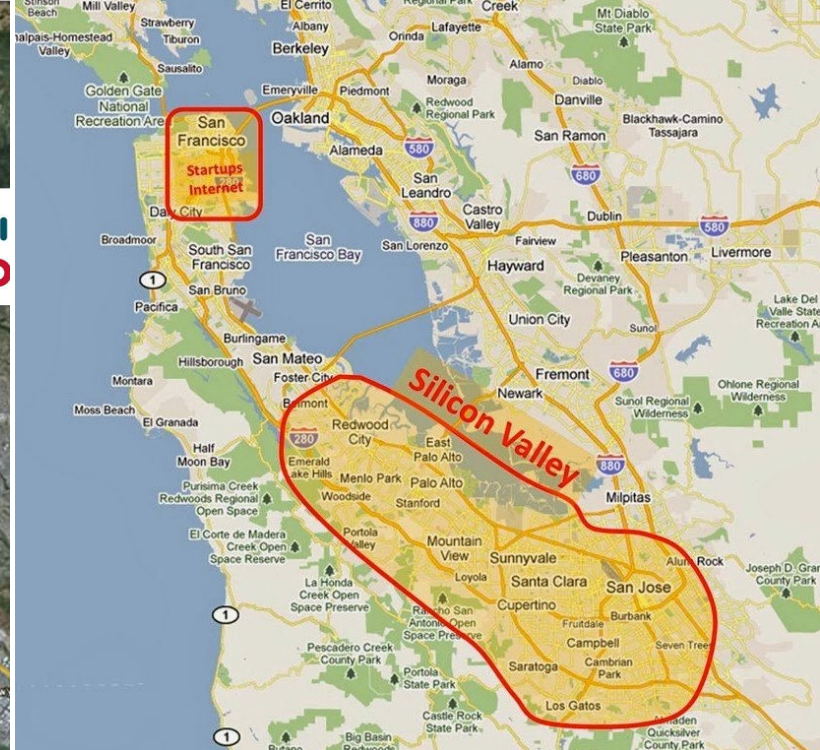
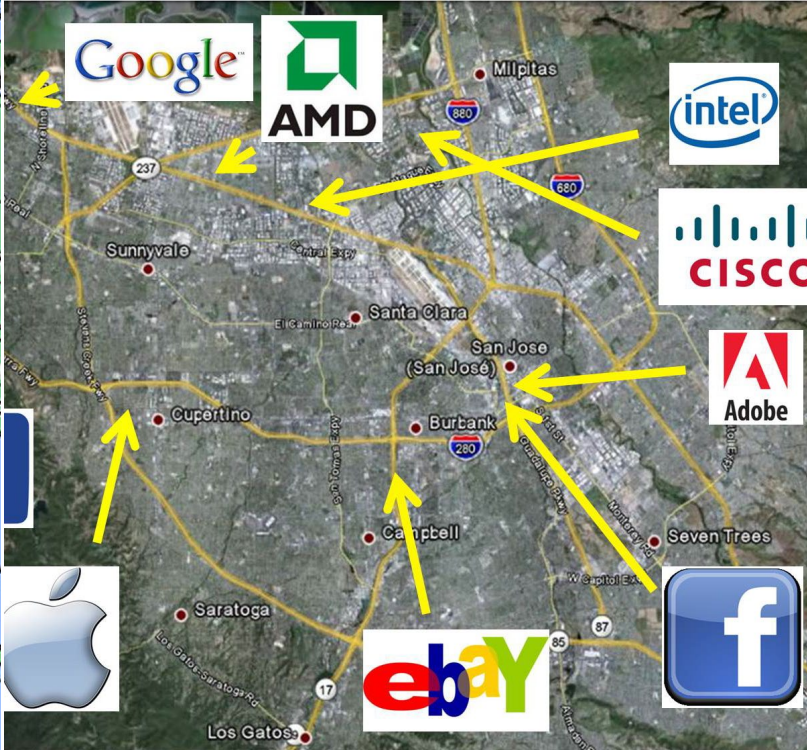
- **Centrum výroby letadel** Chicago - Boeing.
- Oblast kolem Velkých jezer je typická jako **naleziště železné rudy, uhlí, ocelárny, výroba železa**.

Megapole SAN-SAN

- Nachází se ve státě Kalifornie, podél pobřeží asi 700 km což je vzdálenost San Franciska od San Diega;
- Počet obyvatel oblasti přibližně 30 mil. obyvatel;
- Významný počítačový průmysl, filmový, ale také potravinářský ...

Počítačový průmysl „Silicon Valley“

- Český „Křemíkové údolí“ - světové centrum počítačového průmyslu;
- přezdívka nejjižnější části aglomerace San Francisco ve státě Kalifornie v USA;
- Vysoká koncentrace společností zabývajících se počítači a službami.

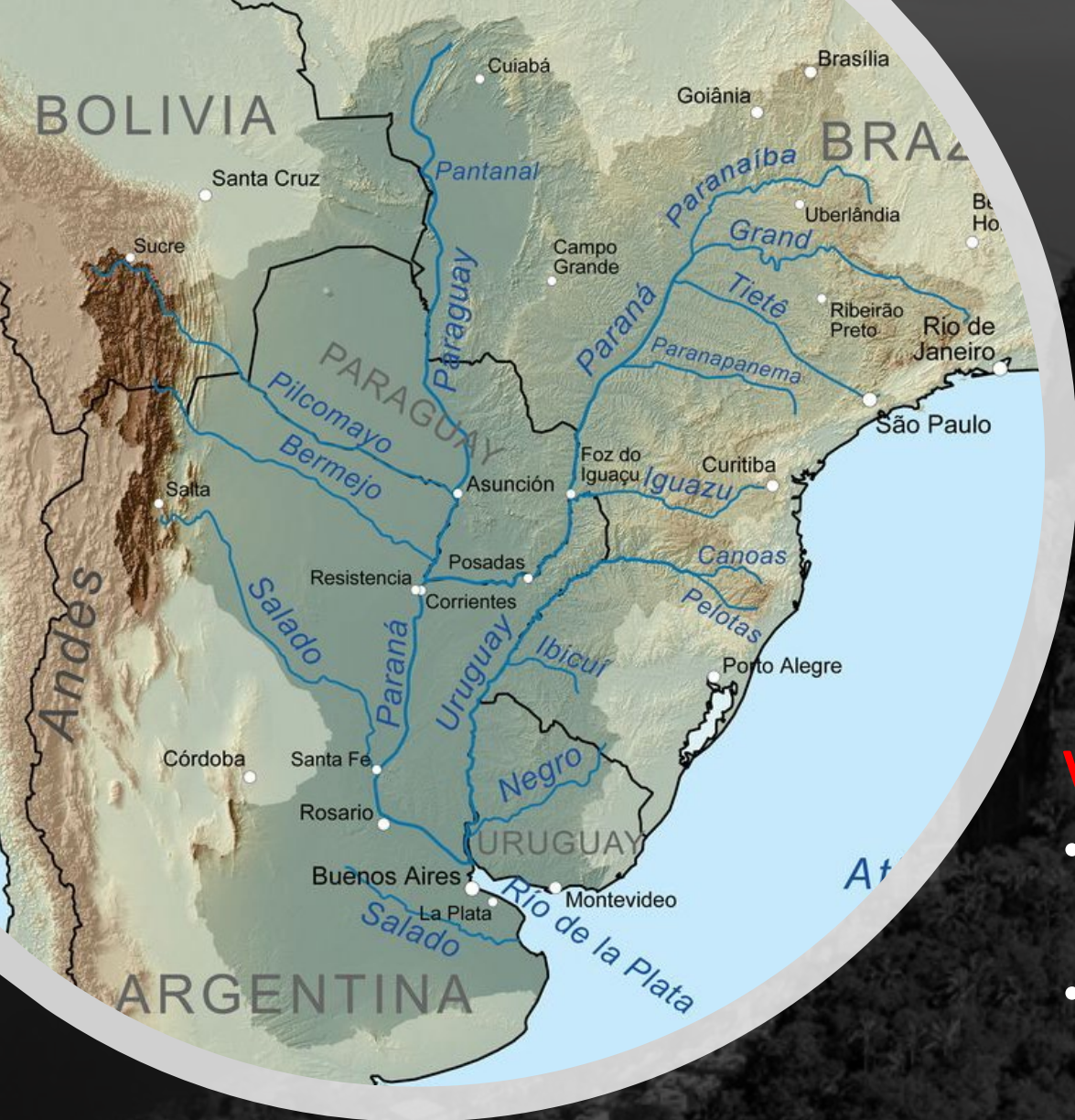

Hollywood

- Jedná se o čtvrt' města Los Angeles ve státě Kalifornie, USA;
- **Synonymum pro americkou kinematografii;**
- Udělování cen Americké Filmové akademie, pod názvem **Oskar**;
- Sídlo mnoha filmových společností, zejména místo spojené se stříhem a efekty.

Jádrové oblasti v Jižní Americe

východní pobřeží Brazílie a Argentiny

Východní pobřeží Brazílie kde žije většina ze 190 mil.obyvatel:

- Vysoká urbanizace zejména ve městech Rio de Janeiro, Sao Paulo;
- Důvodem přesunu koncentrace je největší deštný prales světa (Amazonský).

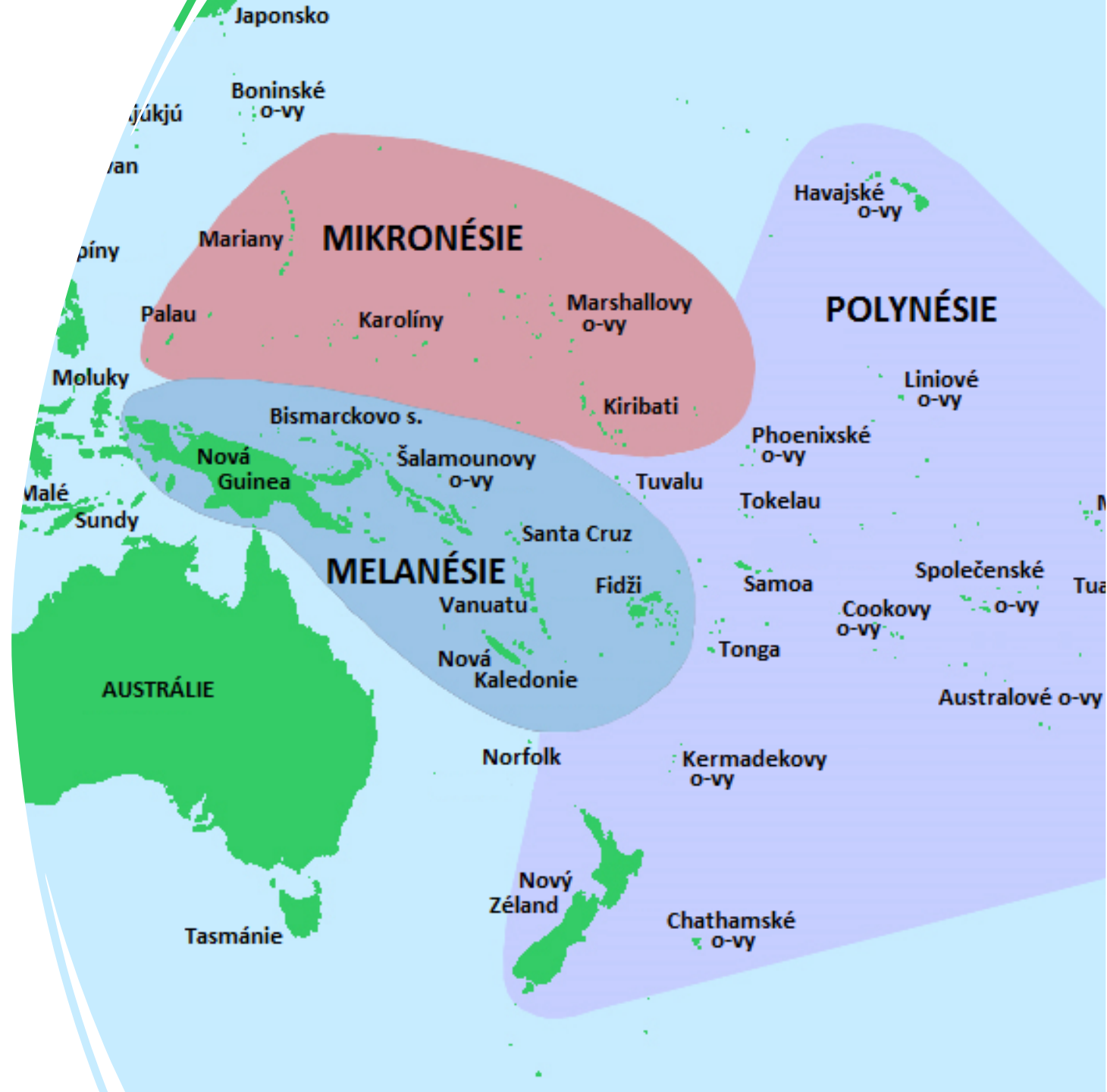
Východní pobřeží Argentiny a záliv La Plata

- Příjemné a rovinaté území s vhodným klimatem pro skot, zemědělství /pampy/;
- Vysoká urbanizace zejména v okolí města Buenos Aires (La Plata, Montevideo);
- Směrem na západ a sever Anda a chladnější a sušší počasí.

Austrálie a Oceánie

- Považováno společně s Novým Zélandem za jeden kontinent;
- Zahrnuje zhruba 20 tisíc tichomořských ostrovů se společným tektonickým původem;
- Celkem 35 mil. obyvatel (21 mil. Austrálie), 4 obyv. na 1 km²;
- Podle velikosti Austrálie, Papua Nová Guinea, Nový Zéland, Nová Kaledonie a Tasmánie.

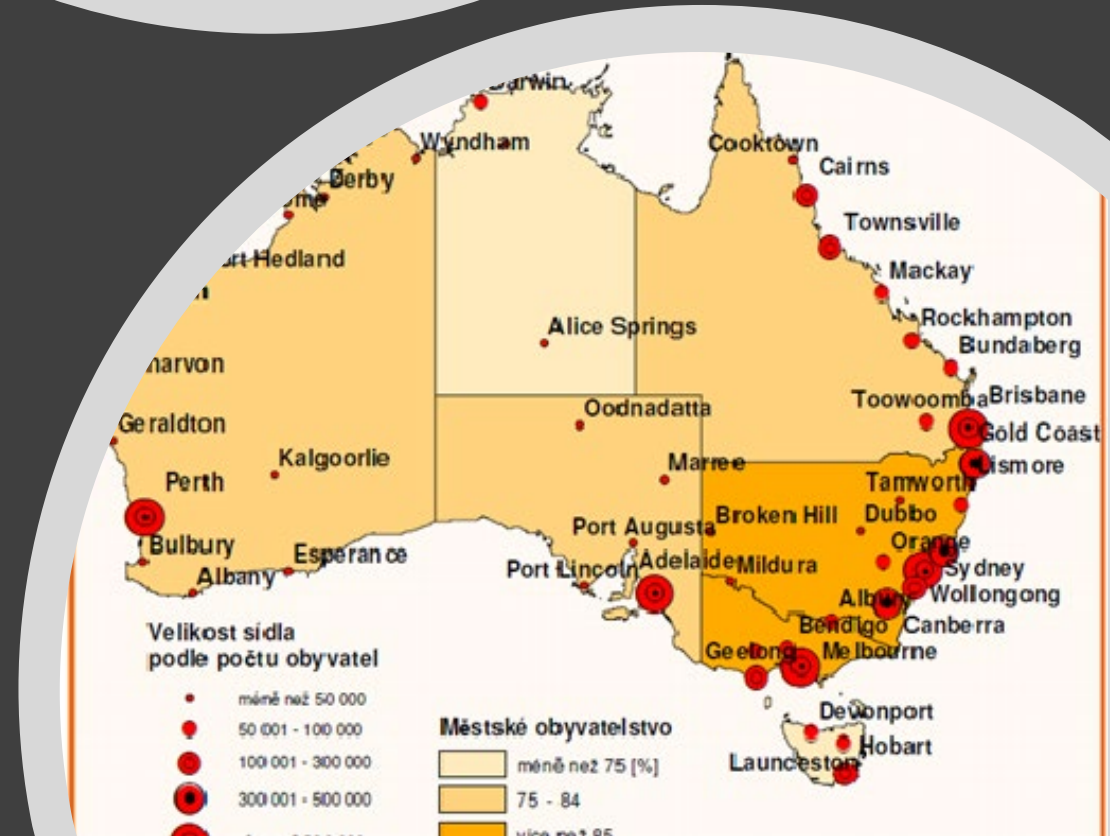

Původní obyvatelstvo
Aboriginci

Austrálie

- Hlavní město Canberra, stabilní rozvinutá demokracie a ekonomika,
- G20, HDP 18 na světě, HDI 5-tá na světě;
- člen Commonwealthu jako Kanada;
- obyvatelstvo převážně ve velkých pobřežních městech jako Sydney, Melbourne, Brisbane **na východě země;**
- Přistěhovalci tvoří většinu populace, od r. 1770 James Cook.

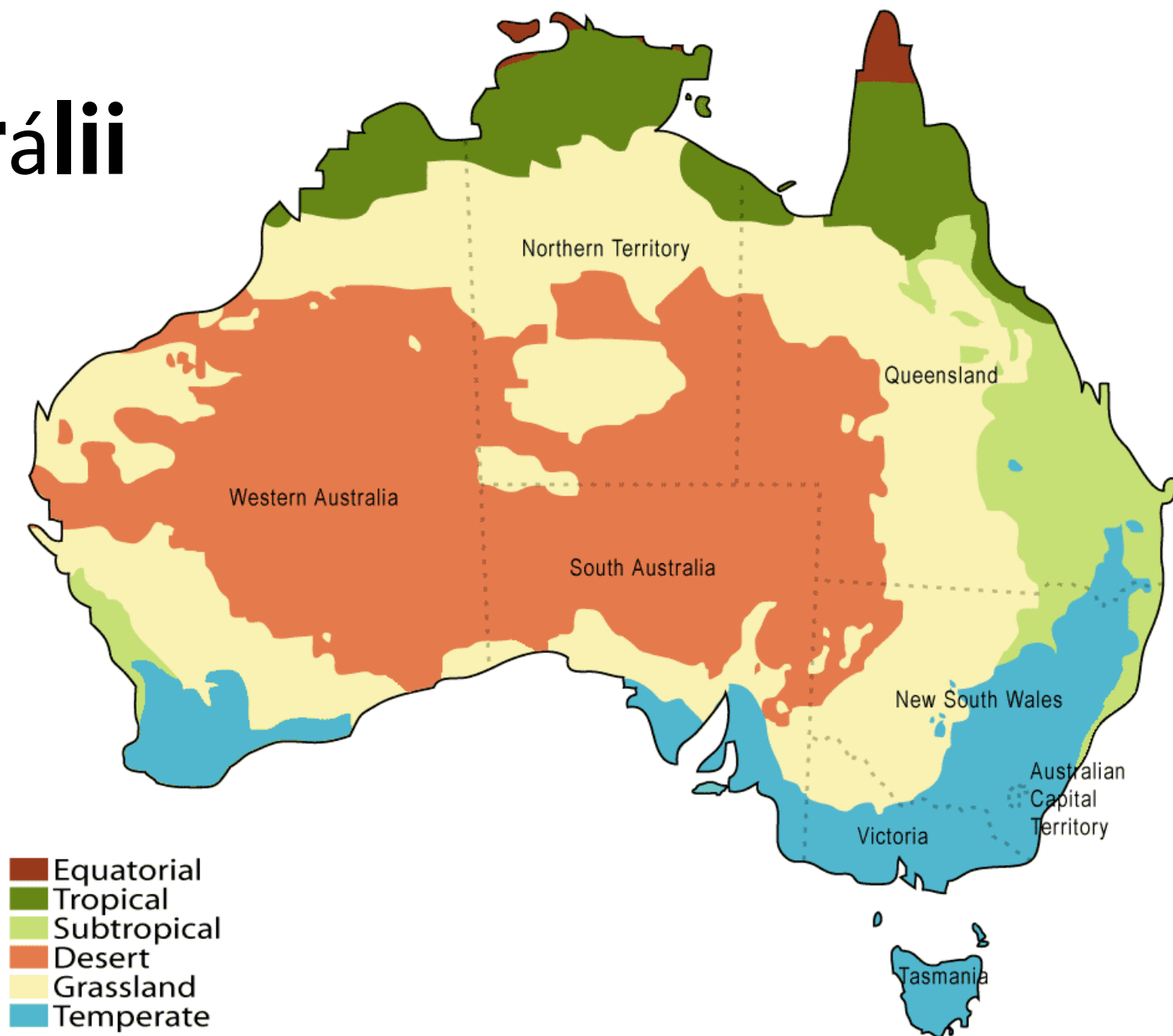

Podnebí v Austrálii

3 podnebná pásma

- Mírný jih s většinou obyvatel
- Horký a suchý střed
- Tropický sever

Krajina je velmi rovinatá a suchá.

Periferní oblasti

Nízká hospodářská vyspělost, většinou i nízký počet obyvatel (není však vždy podmínkou).

- špatné přírodní podmínky;
- nízká životní úroveň i když může být hustě zalidněná (střední Asie, střední Afrika, Střední Amerika);
- místa kde dožívají původní obyvatelé (severní Kanada, Oceánie, Sahara, Amazonie, Sibiř aj.).

Periferní oblasti

- Kanada, Aljaška;
- Grónsko (největší ostrov světa);
- Island;
- Arktida (zmrzlý oceán);
- Antarktida (kontinent);

Kanada /periférie/

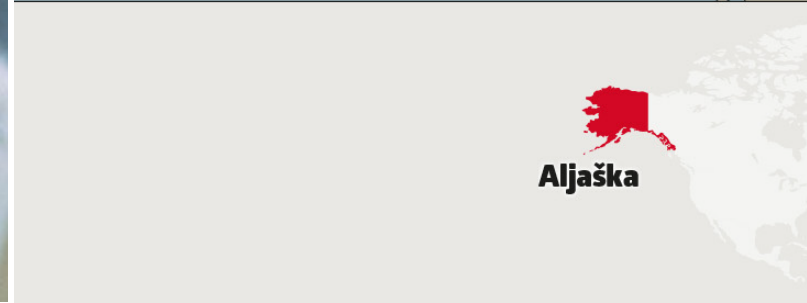
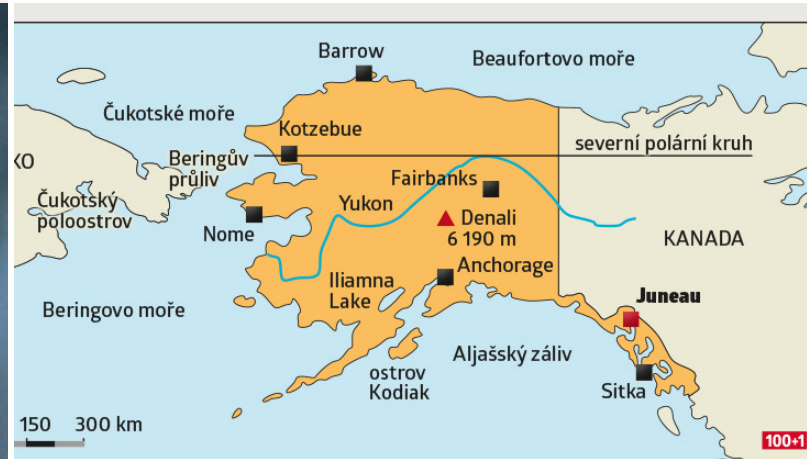
- Jedna z největších zemí světa, velmi nízká hustota zalidnění;
- Zejména sever země je velmi málo zalidněn, původní obyvatelé Indiáni a [Inuité](#) (obyvatelé severních oblastí světa);

Aljaška

- **Největším stát USA,** ale také nejméně lidnatý;
- **Hlavní město Juneau, největší Anchorage.**
- **Beringův průliv** /odděluje Ameriku od Asie/, původní obyvatelé **Aleuté**;
- Aljašku proslavil americký spisovatel **Jack London**;
- **Turistický ruch** dnes tvoří pilíř aljašské ekonomiky, netěžené nerostné bohatství, bílý vlk.

Arktida - není kontinent

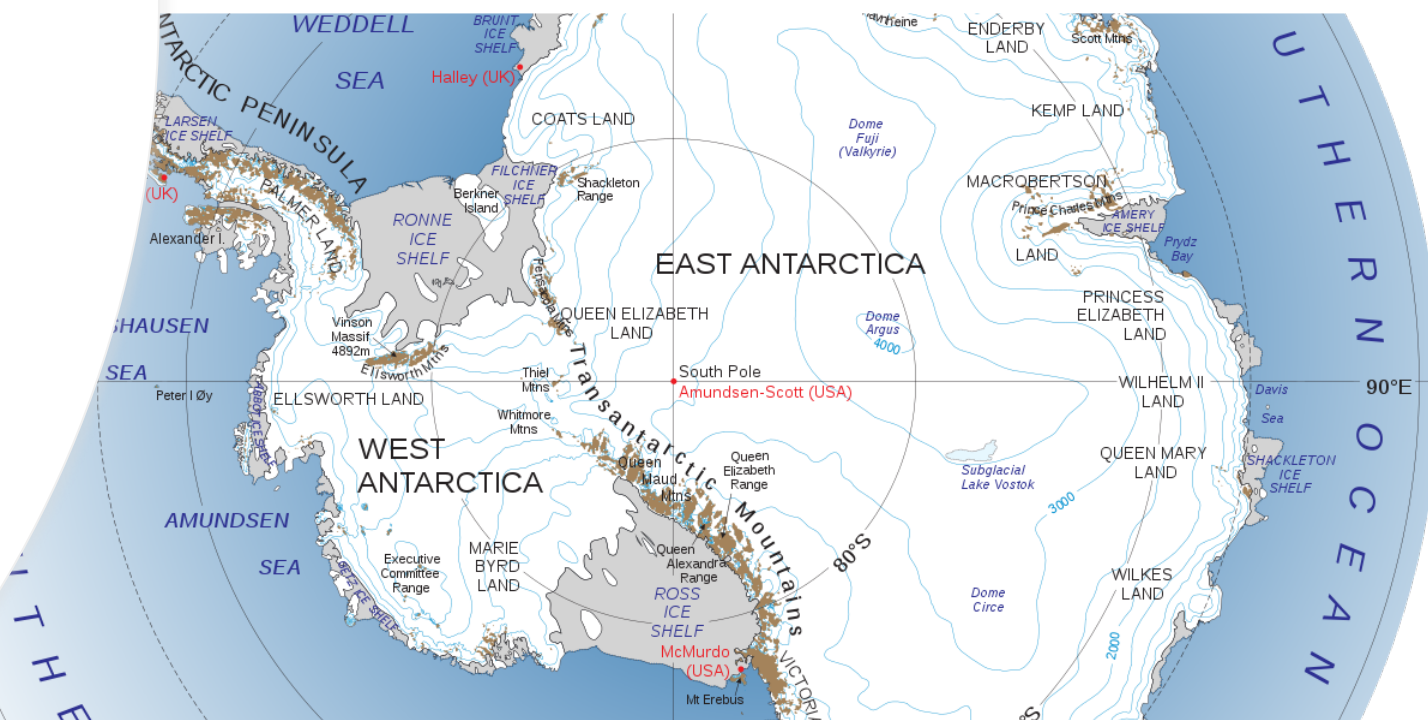

- Název pro **polární oblast v blízkosti severního pólu;**
- Název od souhvězdí Velká medvědice v jeho okolí;
- Pouze trvale zamrzlý severní ledový oceán;
- Typickým endemitním zvířetem této oblasti je **lední medvěd.**
- Nejsou zde tučňáci.

Antarktida

- Naproti Arktidě /tedy na jihu/;
- Jedná se o **kontinent** bez lidí, pouze vědecká stanice;
- Nejbliže je Jižní Amerika, **Drakeův průliv**;
- První člověk na **Roald Amundsen 1911**;
- Typické zvíře oblasti tučňák.

Samostatná práce

- **Na mapě vyhledejte nejvýznamnější jádrové oblasti světa** (viz. prezentace). Které z nich překračují hranice státu?
- **Která z uvedených měst jsou součástí čtyř největších jádrových oblastí světa:** Detroit, Montevideo, Rangún, Jokohama, Toronto, Madrás, Essen, Nagoja, Los Angeles, Turín, Oslo, Ósaka, Cleveland?
- **Které jádrové a periferní oblasti jde najít v ČR?**
Vysvětlete příčiny jejich vzniku?
- **Vymezte jádrovou a periferní oblast vašeho regionu.**
- **Najděte na mapě tyto periferní oblasti:** Namibie, Středosibiřská vysočina, Středoafriická republika, Grónsko, Amazonie. Co mají tyto místa společné?